

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Acțiunea de pace.

Sub acest titlu primim dela dl. Dr. Emil Babeș din Budapesta scrisoarea pe care o supunem aprecierii publicului nostru cetitor:

Onorată Redacțiune! După o pauză de aproape un an evenimentele și interesul general, ce se manifestează față de acțiunea de pace, — inițiată din partea guvernului — precum și scrisorile număroase ce-mi adresează unii prietini, cerându-mi părerea asupra acestei acțiuni: mă îndeamnă a rupe tăcerea și satisfăcând așteptările prietenilor mei politici să-mi spun și eu părerea.

Observând o desorientare completă chiar și în cercuri mai bine inițiate, o confuzie fatală de idei, provenită din ipoteze greșite, conform cărora se privește și prezintă toată acțiunea în o formă și concepțiune falsă, — cred că aceste lămuriri vor contribui la clarificarea situațiunii atât de obscure și prin aceasta la promovarea scopului dorit de toți cei de bine.

Motivul principal al acestei desorientări îl văd în faptul, că publicul nostru nu cunoaște *antecedentele* și *îndemnurile* acțiunii; această acțiune o atribuie deci unor momente neexplicate și de multeori aventuri-oase, judecând astfel toată acțiunea guvernului de *neserioasă*, ba chiar de o simulare, de o încercare de amăgire în sus și în jos.

Noi însă, cari am mai avut prilej să aruncăm adeseori câte o privire și după culise, știm că *guvernul actual din capul locului a luat angajamentul — chiar față de coroană — pentru restabilirea ordinii de drept prin rezolvarea tuturor chestiunilor interne ale țării, prin urmare și a chestiunii de naționalități*; în fața unui angajament fixat nime nu poate dubita în seriozitatea unei acțiuni conforme angajamentului.

Din tractarea chestiunii în presa română se poate observa, că politicienii și gazetarii noștri contempează acțiunea de împăciuire ca un *tractament între guvernul țării și poporul român din Ungaria*; în legătură cu această ipoteză se sulevează și desbate cu argumente pro și contra chestiunea *autorizării*: cine e chemat și autorizat a reprezenta românimea din patrie la aceste tractări, respective a încheia pacea eventuală — în forma unui *pact bilateral* — cu guvernul țării?

Concepția ori forma aceasta nu este corectă, căci nu corăspunde intențiunilor competente; de altă parte, ca o chestiune teoretică și de tot controversă: ușor ar putea naște controverse neînvingibile, de natură personală, — zădărniciind succesul întregii acțiuni.

Fiind vorba despre sanarea gravaminelor noastre juste, deci de restabilirea unui *stat legal*, conform legilor țării: guvernul are datorința a îndeplini aceasta *ex offio*, necondiționat de sucursul oricărui factor extern.

Deci nu este și nu poate fi vorba despre altceva, decât despre o *acțiune informativă a guvernului*, conform căreia guvernul, până acum informat într'un mod unilateral în privința relațiunilor, durerilor și dorințelor noastre, în concordanță cu intențiunea prea înaltă, și condus de misiunea și ambiția nobilă de a regula chestiunea gravă și ardentă a naționalităților: urmează principiul (negligat până acum de antecesorii lui) „audiatur et altera pars” și simte lipsa de a asculta părerea tuturor acelor, cari conform poziției lor sociale sau a individualității lor ponderante, i se par chemați și capabili a-i da informațiuni exacte asupra gravaminelor și a mijloacelor acomodate pentru sanarea acestora.

Dar îmi pare și irelevant, că cu a *cui mijlocire* s'ar restabili pa-

cea, îmbunătățirea sorții noastre; *hotărâtor este numai: ce o să ne aducă aceste tractări? Dacă vor aduce sanarea durerilor noastre, n'avem să căutăm pe ce cale și prin cine s'a realizat!*

Aceia, cari ar dificulta *persoanele* și ar pretinde, ca tractările să se facă numai cu dânsii, cer un lucru greu de realizat, căci nimenea nu poate limita guvernul în privința persoanelor dela cari își ia informațiunile, fiind aceasta o chestie de încredere.

Având guvernul informațiunile așteptate, cu ajutorul cărora își poate forma un tablou clar asupra situației: *fără orice pact, fără orice învoială cu v'o persoană sau cu v'un partid, va putea și va trebui să iee măsurile de lipsă pentru îndeplinirea misiunii sale, care e sanarea relelor prin restabilirea drepturilor violate ale naționalităților din patrie!*

Observând eu — care din capul locului am avut prilej a urmări atitudinea și demersurile guvernului cu cea mai mare atențiune, — că unii membri ai guvernului actual, în prima linie contele *Khuen* a început să studieze chestia încă înainte de a fi ajuns la cârma țării, continuându-și studiul — direct și prin unii încrezuți ai săi — fără șovăire: *sunt convins, că guvernul actual în prima linie cadrelor ordinii de drept public va face tot posibilul pentru rezolvarea chestiei în mod echitabil și mulțumitor pentru popoarele patriei.*

În privința aceasta poate servi și celor mai sceptici dintre noi spre liniștire modul de procedere al guvernului, cu atât mai mult, cu cât *persoanele* până acum ascultate ne dau deplină garanță pentru informarea conștiințioasă a guvernului și garantează totodată seriozitatea tractărilor.

Ar fi însă o sinamăgire, dacă cineva s'ar aștepta numai decât la schimbarea unor legi în vigoare.

Cine se gândește la astfel de schimbări, nu ține seamă de situa-

ția guvernului față de opiniunea publică maghiară, care azi nu este încă destul de pregătită pentru astfel de schimbări radicale. Condus de convingerea, că fără a informa, a desluși și a câștiga pentru un angajament echitabil mai întâu *publicul maghiar*, sedus în mod sistematic de decenii din partea unei prese inconștiente și răutăcioase, cu greu i-ar succeda ori cărui guvern mulțămirea naționalităților: de 3—4 ani m'am supus eu singur — fără ori ce sprijin — acestei opere gigantice a *transformării psihologice a publicului maghiar*; timpul însă n'a fost de ajuns, opera nu s'a putut termina, căci un lucru ce 30—40 ani s'a negligat, în 3—4 ani nu se poate repara!

Ar mai fi lipsă de o activitate încordată de mai mulți ani, ca să se poată aștepta un succes deplin, transformarea mentalității poporului maghiar, conform concepțiunii mărețe a unui Széchenyi, Deák și Eötvös!

Cu toate acestea munca mea stăruitoare — mult defăimată și batjocorită de unii — n'a fost zadarnică, căci a contribuit mult la „crearea momentului psihologic”, accentuat de contele *Khuen* în cuvântarea lui memorabilă, la predispunerea publicului maghiar de a face cu puțință inițierea unei acțiuni de împăciuire, până acum perhorească de toți șovinistii. Căci doar n'a trecut un an de zile, de când organul cel mai marcant al șovinistilor („Budapesti Hirnap”), din incidentul unei manifestări a corifeului *Justh* făcea observarea: „că un guvern, care și-ar scrie pe steag îndestulirea naționalităților, nici trei zile n'ar putea să stea la cârma țării”.

Dar — *tempora mutantur et nos mutamur in illis.*

Precum organul șovinist a încetat „să facă pe grozavul” — asemenea și din partea unora dintre ai noștri ar fi să ne așteptăm la o ati-

FOIȘOARĂ.

Studiu critic asupra stenografiei Gabelsberger

de Ioan Țiței.

(Fine.)

O idee în adevăr originală e simbolizarea vocalelor în interiorul cuvântului. Până la Gabelsberger nimeni nu a venit la ideea aceasta. Unii din cei dinaintea lui nici nu exprimau vocalele, le eliminau ou totul. Această greșală da foarte mult de lucru creierului și întuneca ou totul valoarea sistemului. Unii aveau idei utopice: să exprime consoanțele prin linia dreaptă în diferite poziții și altceva nimic. Deci tot Gabelsberger a învins. I-a învins și pe cei cari căutau să exprime vocalele și în interiorul cuvântului prin semnul lor propriu. A învins și pe Thévenot și pe Peinparé. Și sistemul lui va învinge și pe Duployé. Țin să amintesc, că Duployé la prescurtări e constrâns să elimineze vocalele. Nu e mai bine să exprimă vocala în consonanta anterioară, sau posterioară printr'un simbol oare care: îngreșare, desvoltare, decât s'o lași ou totul afară? Dacă această idee a lui Gabelsberger n'ar fi fost corectă, Stolze n'ar fi băgat o'n samă, nici Dahms în stenotachygrafia sa, nici Dirr în pansteno-

grafie, nici Suceveanu și nici Dr. Anton Frey în sistemul său numit „Eilschrift” inventat acum de curând. Mulți combat cu asprime sistemul lui Gabelsberger, numai ca să poată s'ajunge al lor la popularizare. Însă toate vorbele sunt goale în fața celui, al cărui ochi e izbvit de marea asemănare între sistemul combătut și sistemul celor cari combat. Gabelsberger exprimă pe a în interiorul cuvântului prin îngreșarea semnuului posterior; dacă după vocală vine vre-un semn din categoria celor mari, atunci anterior. În cazuri de dubietate se exprimă prin semnul său propriu. El exprimă prin simpla alăturare a consoanțelor. U îl exprimă prin punerea unei consoanțe mai jos; i mai sus; la o desvoltă una din cele două consoanțe. Chiar și două, trei consoanțe se pot cuprinde într'un semn. Așa de ex. t, care e o linie dreaptă în poziție pezișă, mai frânt la mijloc e tr, frânt și îngreșat e trans, mai desvoltat în partea de jos tro și și mai desvoltat troi. Vocalele la început și sfârșitul cuvântului de regulă se exprimă. Uneori consoanta după vocala dela început e eliminată. Așa de ex. ad e numai a ou codiță, ab nu a (nu punct), un e u. Sunt și cazuri, când vocea dela început e cuprinsă în consoanta următoare. Aceasta se poate întâmpla numai atunci, când consoanta dela natura ei e potrivită spre a cuprinde în sine prin vre un semn oarecare vocală, ca aceasta să fie evidentă. Un exemplu foarte bun avem

în ante, anti, amfi. Aici a nu se spune, ci se îngreșe n și m.

Însă nu toate aceste fac adevărata valoare a sistemului, ci partea a doua: prescurtarea. Această parte e compusă ou o adevărată genialitate. Tot productul mai de valoare al muncii lui Gabelsberger se desfășură în cartea apărută la 1843 sub titlul: „Neuen Vervollkommungen der deutschen Redezeichenkunst, oder Stenographie”. Această carte a avut o mare influență asupra tuturor sistemelor străine născute după ea. Influența aceasta însă nu s'a putut observa până mai târziu, când stenografia a luat un avânt mai mare.

Gabelsberger a venit repede, pe neștiute cu ideea prescurtării sistematice și chiar aceasta a produs o învălmășală între sisteme. Unii îi combatău ideile fără a i le exprima. Aceasta n'a durat mult. La urmă s'a văzut, că tot pe neștiute ideile lui au prins rădăcină și în sistemele contrare. Stolze, Lehmann, Dahms și Dr. Anton Frey au fost de părere, să aplice la sistemele lor partea a doua a sistemului Gabelsberger.

Prescurtări se făceau și de sistemele mai vechi, dar nici unul nu era în stare să ne dea o astfel de îndrumare, care să fie bună. Chiar și Tiro făcea prescurtări. În notele tironice s'a găsit un semn. În acest semn se cuprind numai literile q, p, n, cari sunt prescurtarea unei propozițiuni întregi dintr'un discurs rostit de Cicero contra lui Catilina. Cine ar putea descifra,

sau mai bine z'is ghisi înțelesul acestor trei litere după un restimp de o zi dela stenografiarea lor? Cât au fost semnele lui Tiro de simple, el, pentruca să poată prinde în oeară cuvintele detunătoare ale stăpânului său, a fost silit să prescurteze. Și nu poate exista sistem, care să nu-și ia refugiu la prescurtare. Gabelsberger acesata a știut-o, și a căutat să afle o astfel de metodă în prescurtarea cuvintelor, propozițiunilor, care să se poată aplica ori-când, căci un cuvânt nu se poate prescurta numai după voia stenografului (cum îmi spunea un instructor), ci trebuie să te iei după natura lui, ca descifrarea să urmeze și dela sine.

După natura lor prescurtările sunt de trei feluri: de cuvinte, propozițiuni și amestecate.

Prescurtarea cuvintelor se face în raport cu cuvintele, cari se prescurtează. Un fel de prescurtare avem la „Begriffswörter”, și altfel la „Formwörter”. Între cele dintâu se numără: substantivul, adjectivul, verbul, între cele din urmă celelalte părți ale vorbirii.

Prescurtarea celor dintâu sunt *sigilele* curate. Iată câteva din pleiada sigilelor: p=punct, rc=Român, b=bană, b=ban, f=făț, r=aume, r=număr, r=rege, tr=Transsylvania etc. Tot aici s'ar mai ținea și abrevierile dese, cari obvin și în scrierea obișnuită: d. e. = de exemplu, ș. a. și așa mai departe, etc.—et cetera. De prescurtarea cuvintelor se ține și de-

tudine mai rezonabilă, căci trebuie să înțelegem cu toții, că din momentul când adversarii nostri recunoscând gravaminele ne întind mâna cu scopul de a ne face dreptate: *intransigența nu mai are loc, ci toți trebuie să luăm o atitudine — deși rezervată — dar conciliantă și prevenitoare, acomodată pentru realizarea operei de pace.*

Garanții din partea noastră — față de concesiunile așteptate — nime nu pretinde, căci niște bărbați de stat erudiți și practici foarte bine știu, că garanții în numele unui popor nime nu poate da; știm însă consecințele logice ale faptelor, deci știe și guvernul, că în ce măsură va satisface așteptărilor noastre juste: tot în această măsură va urma pacificarea spiritelor și va înceta nemulțămirea generală, izvorul dușmăniei și al agitațiilor.

În acest moment psihologic zace garanția păcii.

Astfel, orice ameliorări ni s'ar oferi de astădată, respective ni se vor acorda în urma acțiunii de pace, la tot cazul vom câștiga, fiind vorba de sanarea și nu de agravarea situațiunii noastre. În situația dată am putea fi mulțumiți, dacă ni s'ar garanta o dezvoltare liberă pe terenul cultural și economic; dacă ni s'ar respecta autonomia bisericească și ni s'ar sprijini instituțiile susținute de biserică prin ajutorarea acelor din partea statului în proporție dreaptă cu celelalte biserici din patrie, după cum prescrie art. de lege XX. din 1848, și în fine dacă s'ar curma multele vexațiuni ale poporului din partea organelor administrative.

Ce înseamnă astfel de concesiuni pentru un popor asuprit: știe să aprecieze toți cei ce stau în serviciul acestor așezăminte, cari reprezintă viața, viitorul neamului!

Budapesta, în 2/15 Aug. 1910.

Cu deosebită stimă:

Dr. E. Babeș.

Convenția comercială cu România. Documentele referitoare la ratificarea convenției comerciale au fost schimbate zilele trecute între reprezentanții legali ai Austro-Ungariei și ai României, implinindu-se prin aceasta și ultima formalitate pentru a putea fi pusă în aplicare convenția cu 1 Septembrie n. c.

Biserica unitară din Ardeal a avut Sămbătă sărbătoare mare. A serbat cu mare solemnitate împlinirea centenariului al patrulea dela nașterea întemeietorului ei David Ferencz. Au participat la sărbări deputațiuni numeroase din toate părțile de lume. Marți s'a făcut desvălirea

clinarea, conjugarea, prescurtarea pronunțelor, prepozițiilor, verbelor ajutoare și a unei părți din verbe, cari obvin mai des în vorbire, prefixelor și sufixelor. La verbele ajutoare în loc de eu sunt, scriem eu nt, eu am fost, eu o, aș fi fost, aș o, voi aveți, voi o. Prefixele se prescurtează astfel: in=, ob=, sub=, cata=at, meta=met, trans=tra, ad=a, af=i, ag=i, ap=a, at=a, ac=a, con=co, cons=cos, sus=s, ultre=ua, hiper=ipr, super=pr, ant=aa; iar sufixele: tate=tt, ion=° (deasupra liniei) țiune=° (t împreunat cu o futuro) itudine=t°, asmus=sms.

Cu mult mai mult decât de lucru prescurtarea propozițiilor, — numită de Gabelsberger Prädikaturkürzung — cel mai însemnat capitol din stenografie. Această prescurtare se poate aplica numai la propozițiile logice. Se prescurtează, când subiectul, când predicatul, când obiectul, sau predicatul și adverbul.

Prescurtarea propoziției începe de trei feluri: de formă, generală și logică. Mai rar obvine prescurtarea de formă și totdeauna cea logică. Aici substantivul totdeauna se prescurtează, verbele ajutoare se elimină; iar partea ultimă a propoziției se abreviază astfel: se.at=secretariat, at=candidat, ant=argument, pro=promenadă, du=dualism, ex=extrad, cab=cabinet, df=defect, rf=referent, cos=conservator și liberal. Lăsarea cu totul afară a părții ultime din

pietrei comemorative în cetatea Devei, unde David Ferencz a fost închis și a și murit.

Disolvarea dietei croate. În urma neînțelegerilor dintre deputații croați și banul Tomasioi, care-și înaintase demisia, dar Maiestatea Sa nu i-a primit-o ci l-a rugat să rămână la postul său, dieta croată a fost disolvată luni, prin rescript preînalt, cetit în fața deputaților de către banul Tomasioi. Alegerile noi pentru dieta croată se vor face în luna Noemvrie, și anume, pe baza legii celei noi electorale, votată din partea dietei croate.

Muntelegru — regat! Duminecă se vor împlini 50 de ani, de când prințul Nichita e domnitor peste Muntelegru. Cu acest prilej țărișoara stăpânită de el va fi ridicată la rang de regat, și el va fi încoronat de rege al Muntelegrului. Pentru a participa la această sărbătoare a sosit la Cetine regele Italiei, ginerele jubilatului, cu regina, regele Bulgariei, moștenitorul de tron al Sârbiei, și vor sosi reprezentanți și dela alte curți domnești europene.

Autograful Monarhului.

Maiestatea Sa Impăratul și Regele Francisc Iosif I. a adresat din Ischl ministrilor președinți din Austria și Ungaria următorul autograf preînalt, publicat ieri, Marți, în ambele forționale, dela Viena și dela Budapesta:

„Din prilejul aniversării a 80-a a nașterii Mele, am primit din toate părțile țărilor mele mulțime de felicitări și dovezi de credincioasă alipire, cari au emoționat adânc inima mea, ce bate în mod egal pentru toate popoarele mele, și mi-au umplut sufletul de adevărată bucurie, din care voi scoate puteri noi și pentru viitor. Cu adânc simțurile mele mulțumiri pentru scutul și ajutorul dat din partea cerului în cursul lungii mele vieți, se ridică și căldura seale mele rugăciuni spre Alotputernicul, ca să dea sfânta sa binecuvântare și în viitor activității mele, dedicată binelui întregii poporațiuni din statele mele. Fiecăruia, care în zilele acestea și-a adus aminte de mine, îi exprim mulțumită din adâncul inimii mele, și vă împuternicesc să o aduceți aceasta la cunoștință publică. Dat în Ischl, la 21 August 1910. Francisc Iosif m. p.“

Declarație.

Primim dela domnul Dr. Iuliu Maniu din Blaj scrisoarea următoare:

Onorată Redacție! Domnul Eugen Brote publică în nrul 80 al prețutului dvostre ziar un lung articol, în care se cuprind și următoarele:

„Membrii comitetului au simțit și ei necesitatea acestei jertfe, și aceia dintre ei, cari au venit în atingere cu contele Khuen, n'au stat nici un moment pe gânduri să-i facă declarații în acest înțeles, adevărat să-l asigure, că nici ei nu țin la au-

tonomia Transilvaniei și că în realitate punctul acesta poate fi considerat ca șters. Aceste asigurări „amabile“, precum le calificase contele Khuen, au rămas însă între cei patru pereți ai cabinetului ministerial. Când a fost vorba să susțină și în public aceea ce a afirmat înaintea ministrului, curajul i-a părăsit.“

Fiind și eu unul dintre aceia, cari am primit însărcinarea din partea clubului deputaților naționaliști de a pertracta cu dl ministru-președinte Khuen, țin a declara, că această aserțiune a dnului Brote este absolut lipsită de adevăr. Sunt în situația de a constata și în numele dlui Dr. Teodor Mihali, că această afirmație conține o simplă insinuație, pe care o respingem cu toată hotărârea. N'am pertractat nici când asupra programului național cu dl Khuen. Dacă am fi avut ocazie a face aceasta, poate fi liniștit dnul Brote, că nu am fi întrelăsat a reprezenta punctul de vedere care ni-l impunea nu numai disciplina de partid și hotărârile conferențelor naționale, ci și convingerile noastre politice.

Imprejurarea, că guvernul s'a pus în atingere cu persoane, cari stau afară de comitetul național român, nouă membrilor acestui comitet ne impune față de debuturile „împăciuitoare“ ale dlilor Mangra și a conștilor săi o rezervă ușor de înțeles.

Această ținută rezervată dictată de bunul simț nu-mi permite să mă ocup cu celelalte părți ale articolului dlui Brote, plin de adorabile naivități politice. Până va sosi deci timpul, când vom putea pune în adevărata lor lumină străduințele de „împăcare“ ale guvernului maghiar și ale bine cunoscătorilor nostri târgoveți politici, trebuie să mă mărginesc a ruga pe dnul Brote să binevoiască a se mulțami cu laurii ce și i-a câștigat pe acest teren prin talentele sale politice acum 15 ani. I-a sucoș stăncii în dejuns să zăpăcească și să încurce lumea românească. Acum nu-i va succeda nici pe lângă cele mai nobile stăruințe. Lumea românească de aici a învățat în decursul vremilor să judece real împrejurările și se cunoaște bine oamenii.

Primiți vă rog, onorată redacție, asigurarea distincției mele considerații.

Blaj, la 20 Aug. 1910 n.

Devotat:

Iuliu Maniu.

Rostul instrucției religioase

de G. Fl. Preșmereanu.

Deoarece în instrucțiunea religioasă se cuprind principiile virtuții și adevărurile salutare ale educațiunii, natural că acesteia îi vom da atenție în primul rând.

Ea procură pe seama intelctului ideile cele mai mărețe și adevărurile cele mai sublimе, pe cari nici mintea cea mai ageră nu le-ar putea descoperi fără ajutorul ei. Pe departe dară de a fi în dauna progresului, ea promovează desvoltarea facultăților elevului în toate direcțiile. Ba mai mult. Ea alcătuiește nota caracteristică indispensabilă din noțiunea educațiunii, căci ori cât de mult am îmbogăți intelectul elevu-

s'o pătrundă adânc, nu s'o examineze fugitiv. Cei, cari critică acest sistem să aibă totdeauna în vedere cuvintele: „Prüfet alles, das Beste behaltet!“ și dacă o pătrunde, atunci e convins de adevărata ei valoare. Această metodă stă la nivelul lunei de azi. De azi înainte se va începe adevărata ei desvoltare.

A fost un eveniment științific, când cărțile lui Gabelsberger au fost examinate de academia de științe bavareză și s'afiate bune. Toate țările au căutat să adopteze sistemul. Azi, singur Daployé mai poartă luptă serioasă cu el. Rezistența sistemului francz i se datorește numai însuși energicului inventator Emile Duployé, care a pus baza enciclopediei „Bibliotèque stenographique“. Însă urmașii lui Gabelsberger poartă lupta cu triumf. În Germania au și ei „Gabelsberger Bibliothek“, o mulțime de cărți literare scrise în stenografie, o mulțime de societăți, o mulțime de ziare și reviste.

Dacă vor fi oameni energici cei din școala părintelui stenografiei, în curând vor fi sdobite toate sistemele greșite. Căci soarele cu razele, puternice mai curând, sau mai târziu, tot alungă norii firoși, norii de plumb de pe suprafața pământului.

Brașov, 29 Maiu 1910.

lui cu cantitatea imensă a cunoștințelor din diferitele studii, totuși nu am satisfăcut chemării noastre de educatori, decât numai dând atenție și părții educative. Nu facultățile spirituale califica pe om pentru viața virtuoasă, și nu ele stabilesc legătura și armonia în viața noastră sufletească.

Cu adevărate indemnuri întru a ne satisface obligamentelor, ce ni se impun în viața noastră pământească, putând să ne servească numai religiunea, e firesc lucru, că chemarea educatorului e, de a face pe elev să se ridice în sferele senine ale aceleia, parte prin o instrucție serioasă religioasă, parte prin indemnuri la cercetarea sf. biserică, având a fi sprijinit în punctul acesta de părinții elevului. Mai bine rezultă necesitatea absolută a religiunii din însuși scopul școlii medii, care scop întocmai ca al oricărei instituțiuni omenești are să se subordoneze scopului final, la realizarea căruia datoare este a-și da concursul.

Fiind școala, un produs al necesității sociale, chemarea ei e să crească astfel de conducători, cari să fie capabili a ușura ajungerea acestui scop și pe seama celor destinați a sta sub oblăduirea lor. În rezolvarea problemei sale, nu numai, că nu-l va pierde din vedere, dar va căuta a-l așeza în centrul întregii instrucțiuni, tinzând la realizarea lui. Durere însă, tocmai de desconsiderarea acestuia se face vinovată școala de azi, — și deci în punctul acesta are să se concentreze atenția bărbatilor de școală.

De oarece însă, acest scop final, care constă în tendința omului, ca prin luptă neobosită, prin activitate neîntreruptă să se apropie de Dzeu, ca ideal al perfecțiunii, singură religiunea e chemată a-l stabili, în așa fel, ca mintea mărginită a elevului să-l poată pricepe, natural, că introducerea unui sistem cât mai rațional în predarea cunoștințelor religioase se impune de sine.

Pe o tractare cât se poate mai îngrijită a acestora, trebuie să se pună cu atât mai mult pond, cu cât se știe, ca concepții sigure și clare despre lume, numai prin prisma religiunii se pot dobândi. Tot astfel nu mai cu ajutorul concepțiilor mai temeinice religioase poate cineva să-și câștige orientare mai sigură în raporturile sale de viață, pentru că referitor la o anumită împrejurare nu mai o singură concepție poate fi adecuată și corectă și anume, aceea care corăspunde unui fapt adevărat, stabilit de Dzeu prin adevărurile religioase. Părăsirea terenului religios nu produce decât neorientare în conștiința elevilor, prin ceea ce ușor ne putem explica, pentru un țaran simplu poate trece de om cult, pe când un inteligent poate să nu întrunească această calitate în individualitatea sa, esența adevăratei culturi neatârând dela mulțimea de cunoștințe materiale, ci constând în însași legătura armonică și în combinarea lor într'un întreg organic.

Ce folos de mulțimea de cunoștințe, fie ele cât de solide, dacă le lipsește legătura, care să le închege în jurul unui principiu mai înalt, ca centru religios, prin ceea ce acelea își câștigă valoarea lor diferită.

Nu se poate deci recomanda din destul, ca educatorul să tindă la întărirea unui principiu moral mai înalt în sufletul elevului, ca izvor și centru al întregii lui lumi morale. Să nu întrelase nici o ocazie, fără a face unde e posibil reflexiunile de lipsă referitoare la acest principiu suprem, chiar dacă acestea nu sunt prescrise în manualul de școală. Acestea să isvorască din inima sa caldă, prin ceea ce exercitând o in-

fluență puternică în sufletul elevului, ele lasă o urmă mai trainică, decât înseși cunoștințele, la cari se reduc acele reflexiuni.

Astfel e ușor de explicat rolul cel mare, ce-l joacă aceste reflexiuni în formarea caracterului.

Durere, mulți educatori se fac vinovați și în punctul acesta, crezând că și fără aceste reflexiuni se pot arăta esamene strălucite, bine înțeles la aparență numai — uitând astfel, că ori ce cunoștințe însușite pe repezeală iute se spală, fără a rămânea astfel vre-un profit pe sama vieții de mai târziu.

Dar abstrăgând de la folosul ce rezultă din aceste reflexiuni prin înrăurirea lor asupra caracterului, totuși având în vedere, că cele mai elementare postulate pedagogice pretind a se face uz de ele, nu trebuie trecute cu vederea.

Prin aceste alusiuni, presărate la timp oportun în decursul prelegerii, la ori care dintre obiectele de învățământ, ne este dat un mijloc sigur în a câștiga atenția elevului și deci într-o deșteptă interesul lui față de materia de predat. Aceasta cu atât mai ușor e posibil, cu cât prin acestea ne exercitându-se nici o presiune morală, și evitându-se astfel ori ce conflict cu înclinările de rând ale elevului, ori ce fel de reacțiune e exclusă în sufletul aceluia.

Cine nu știe apoi, ce amintiri plăcute, se leagă de astfel de prelegeri, presărate cu astfel de reflexiuni, asupra frumosului, binelui ce se reoglindează în toate creațiunile lui Dumnezeu, mai ales dacă aceste alusiuni sunt însoțite și de pilda nobilă, precum și de privirile și vorbele dulci ale educatorului.

Durere însă, nu multora le este dat, ca cu drag să-și poată aduce aminte de timpul petrecut pe băncile școlii, măcar-că e firesc lucru ca cineva să tresalte de bucurie de câteori i se străcoară în suflet timpul fericit al juneții petrecut în voe bună în societatea colegilor de școală.

Acesta este doară timpul, când lipsiți de grijile materiale ale existenței, insuflați de focul tinereții ne putem dedica cu totul cultivării sufletului nostru!

Cu toate acestea nu puțini sunt aceia, cărora nu le este dat a se alina în amintirile dulci ale timpului de școală. Din contră, un sentiment de ușurare îi cuprinde la gândul, că au trecut acele vremuri, când un sentiment neplăcut îi cuprindea la auzul avizului dat de părinți în fiecare Duminică seară cu cuvintele: „Vezi și te gâta de școală”. Și unde trebuie căutată obârșia acestui sentiment de antipatie față de școală?

De sigur că în instrucția greșită, în prelegerile sarbede ale profesorului, proprii a nimici mai mult, iar nu a promova acel dor, acea râvnă nesaturabilă de a afla cât mai multe adevăruri, și care — mai ales la copii mici — se face simțită, de mulțorii în mod supărător prin multe și nesfârșitele întrebări adresate celor din împrejurimea lor. *Tocmai acest interes față de lumea din afară, care este factorul principal al ori cărui progres, suferă, ba de mulțorii se stânge cu desăvârșire în urma instrucțiunii de azi. Și să nu se creadă doară, că aceasta este a se atribui faptului, că însași școala le dă elevilor în mână cheia pentru rezolvarea întrebărilor ce-i neliniștesc. E și firesc, că prin înmagazinare de cunoștințe ce n'au nici un interes pentru elevi, ba chiar îi molestează, acestia să devină nepăsători față de studiul, de care caută cât e cu putință să se scape.*

(Va urma.)

Din protopresbiterate.

Convocare.

Convocă conferența preoțască la Sebeșul săses pe Joi în 9/22 Septembrie a. c. cu următorul

Program:

1. La 8 oare Sf. Liturgie cu învoarea Dohului sfânt. Servește preotul Stoia Bobeș, din Oarda-de-sus. Predică pentru Duminică XVI după Rosale, cu aplicare la viața pastorală a preotului, de Eugen Imbăruș, preot în Ohaba.
2. La 10 oare deschiderea conferenței în școală.
3. Discuție asupra serviciului divin și predicii.
4. Ordinațiuni consistoriale.
5. Momente mai însemnate din protopresbiterat și din activitatea pastorală a preoției.
6. Temele rămase în anul trecut ne-tractate de preoții George Perian și Maxim Vulo.
7. Propuneri.
8. Statorirea programei pentru conferența anului viitor.

Sebeș, 2/15 August 1910.

Sergiu Medean
protopresbiter

Din despărț. „Asociațiunii”.

Convocare.

Adunarea generală a Despărțământului „Bren” al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” se convoacă pe ziua de 15/28 August a. c. la 2 oare p. m. în școala din comuna Moeciul inferior având a se pertracta următoarele

Obiecte:

1. Deschiderea adunării generale prin președintele său.
2. Raportul comitetului, cassarului și bibliotecarului.
3. Disertațiune despre „Lux” ținută de preotul Ion Cențu.
4. Ce ați fost, (din trecutul Branului) ce sunteți, — și ce trebuie să fiți — disertație ținută de profesorul Ioan Cliniciu.
5. Alegerea unei comisii pentru înscrierea de membri noi.
6. Prelegeri cu Schiopticonul — din viața lui Iisus.
7. Raportul comisiei exmise sub punct 5.
8. Propuneri.
9. Închiderea ședinței.

George Babeș
dir. desp.

N. Runcanu
secretar.

Invitare.

Onorații membri de orice categorie ai „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” din despărțământul Agnita, format din comunele, care se țin de cercurile pretoriale Agnita și Cincul-mare, precum și toți ceice se interesează de progresul nostru cultural, se invită cu onoare la adunarea generală cercuală și la festivitățile împreunate cu ea, care se va ține Duminică în 15/28 August 1910 în comuna Cincul-mare cu următorul

Program:

1. La 8 oare dim. serviciu divin în ambele biserici confesionale române.
2. La 10 oare sfîntirea noului edificiu al institutului de credit și economii „Armonia”.
3. La 11 oare deschiderea adunării cercuale în sala școlii gr. or. române din loc și pertractarea agendelor obișnuite, între care și alegerea directorului și a comitetului cercual pe un nou period de 3 ani. Cei ce doresc să țină disertațiuni sau prelegeri, au să anunțe directorului temele lor cu 3 zile înainte de adunare.
4. La 1 oară d. a. masă comună în hotelul comunal „Concordia”.
5. La 3 oare vizitarea expoziției de țesături, aranjată în localul școlii numite precum și alegerea unei comisii pentru decretarea eventualelor premii.
6. La 5 oare petrecere populară.
7. La 8 oare producțiune teatrală cu jocurile naționale „Călușorul” și „Bătuta” după care urmează publicarea și împărțirea eventualelor premii.

Ioachim Munteanu
prot., dir. desp.

NOUTĂȚI.

Adunare generală de învățători. Reuniunea învățătorilor dela școlile primare confesionale române ortodoxe din protopopiatele arădane I-VII își va ține a 20-a adunare generală ordinară Duminică și Luni în 28 și 29 August n. în comuna Nădlac. Programă bogată.

Curs în Budafok. Pentru a da o temeinică instrucție teoretică și practică întru mănuierea cât mai rațională a vinului, se va deschide la 1 Oct. n. a. c. un curs în Budafok. Cursul este gratuit și durează până în 31 Dec. 1911. Sunt primiți cei ce au terminat o școală de vierit de 2 ani. Se dau și stipendii de 25 și 50 cor. pe lună. Rugările de primire la acest curs se înaintează către direcția școlii de vierit, dela care elevul și-a primit certificatul despre terminarea școlii.

Manifestația candidaților de avocat. Trei sute de candidați de avocat au organizat în Budapesta o manifestație de protest împotriva urcării plănute a praxeii advocatiale. Se știe, că s'a făcut un proiect de lege, care cere dela viitorii avocați o praxă de 5 ani, în locul celor 3, obișnuți până acum.

Grevă. Aproape toți muncitorii morari din Budapesta s'au pus în grevă, cu totul cam trei mii opt sute de oameni. Motivul acestei greve generale este faptul, că trei mori au exclus pe toți lucrătorii organizați.

Convocări. Membrii despărțământului IV. „Murăș-Uioara” al Asociațiunii sunt invitați la adunarea generală ordinară a despărțământului, care se va ține în școala română gr. or. din Fărdău în 4 Sept. n. la orele 3 d. a. În același loc și în aceeași zi la orele 5 d. a. se va ține și prima adunare ordinară a filialei „Murăș-Uioara” a Societății pentru fond de teatru român, la care se invită membrii și toți cei ce se interesează de înaintarea culturii române.

Jidovirea școlilor. Cetim în „Patria” din Cernăuți: După datele oficiale au cercetat în anul școlar 1909—1910 liceele publice de fete din Cernăuți și Suceava 796 eleve. Dintre acestea au fost 406 jidance și restul 390 creștine (germane, române, polone, rutene ș. a.). Deci toate fetele creștine la un loc sunt cu 16 mai puțin decât jidancele... Despre jidovirea celorlalte școli secundare din Bucovina, scrie confratele, vom reveni într'un articol special.

Înțeața aeroplanelor și a paserilor. Cea mai mare înțeață cu aeroplanul este până acum de 110 kilometri pe ceas. Astfel-un aeroplan întrece bună oară sborul unei prepeliți sau al unui porumbel, căci aceștia abia fac 80—100 km pe ceas. Vulturul însă, asemenea și rândunica, și în deosebi șoimul întrec aeroplanele: vulturul zboară pe ceas 120 km, rândunica 250 km iar șoimul peste 300 de km.

Holera în Italia. Ziare italiene vestesc, că o ceată de peregrini din Odessa sosiți în Italia de sud au adus holera. În orașul Bari, unde peregrinii au venit la biserica sfântului Nicolae, și în alte comune s'au constatat câteva cazuri de holera. S'au luat măsuri întinse pentru a împiedeca răspândirea epidemiei.

Promovarea unui arab. La facultatea de medicină a universității din Berlin a fost promovat summa cum laude doctor în medicină un șeik cu numele *Hamed Vally* din Egipt. E primul caz, când un arab egiptean obține acest titlu la universitatea berlineză.

Dela reuniunea femeilor sălăjene. Reuniunea aceasta și-a ținut adunarea generală în 14 l. c., fiind de față lume foarte multă, adunată din apropiere precum și din mari depărtări. Adunarea a fost deschisă de dna prezidentă Veronica Boroș prin o vorbire, în care a îndemnat publicul să sprijinească reuniunea, pentru ca să poată înființa cât mai curând un internat și o școală de meșteșuguri. Reuniunea și-a ales o nouă prezidentă, în persoana dnei Emiliu Pop n. Mărcuș, având în vedere că fosta prezidentă, dna Maria Cosme, după o activitate de aproape 30 de ani, a renunțat la acest post. Viceprezidentă a fost aleasă dna Victoria Vicaș, cassieră dna Adela Meseșan, iar secretar dl Dr. V. Deleu. S'au încasat 300 cor. taxe de membre. A urmat apoi un banchet la 2 ore d. a. și seara un dans bine cercetat.

Meridianul de Paris. Se scrie din capitala franceză, că s'a înaintat parlamentului un proiect de lege, care va interesa pe oamenii din lum a științifică și pe cei dela căile ferate. Conform acestui proiect de lege meridianul de Paris înțețază, și în locul lui se introduce meridianul de Greenwich. Diferența între aceste două meridiane este cam de 9 minute.

Cursul comercial pentru femei, ținut în anii precedenți în Sibiu, a fost în-cuviințat de ministrul de culte și instrucție publică și pentru anul școlar 1910—1911. Înscrierile la acest curs, care durează un an, se încep Joi în 1 Septembrie n. la directorul Martin Schuster în Strada Turnului. Se primesc eleve, care au terminat 4 clase civile.

Pentru morari. La Budapesta se deschide un curs, al cărui scop este a respândi cunoștințele practice în industria morăritului și a face cunoscută în cercurile interesate cele mai nouă progrese tehnice în această industrie. Cursul va ține din 10 Maiu 1911 până la 20 Iunie 1911 și vor fi admiși ca ascultători proprietari, arândatorii și conducătorii morilor mai mici și de mijloc, cu cel puțin 4 clase primare și praxă de 4 ani în ale morăritului. Taxa este K. 20.

Cine a născocit basmalele? S'a crezut că chinezii, dar în timpul din urmă o revistă franceză crede că basmalele s'au născocit în Italia, în anul 1350 și anume cea dintâi care le-a întrebuițat ar fi fost o venețiană. În curând toată lumea elegantă a urmat pilda. Din Italia a trecut moda la curtea lui Henric II. În Germania a ajuns abia în 1580 și o întrebuițau numai regii, prinții și alte persoane înalte. Dar moda s'a întins repede.

Calcarea statutelor. Tribunalul regesc din Arad a nimicit hotărârile aduse în adunarea generală a unei întreprinderi industriale pe acții din Arad și a provocat societatea să convoce o nouă adunare. Motivul pentru nimicirea hotărârilor este, că direcțiunea institutului n'a observat statutele, unde se zice, că drept de vot în adunarea generală au numai acționarii cari își depun acțiunile la institut cu trei zile înainte de adunare; — s'a dovedit însă, că au fost admiși cu drept de vot mai mulți acționari, cari și-au depus acțiunile nemijlocit înainte de deschiderea adunării generale.

Potcoave de hârtie. De câțva timp au început a se folosi în Franța potcoavele de hârtie, și anume la caii destinați pentru alergări cu premii. O potcoavă de hârtie nu este mai grea de 20 grame. Caii mai au avantajul, că nu lunecă cu ele și nu se lovesc la picioare.

Petrecere în Hida. Inteligența română din Hida (Hida) și jur învitat la petrecerea de vară ce se va aranja Duminică în 23 August st. n. 1910 în Hida (Hida), în casa proprie a dlui Kornhauser. Venitul net este destinat în favorul non-edificăndei bis. gr.-or. rom. din loc. Prețul de intrare de familie 4 cor., de persoană 1 cor. 60 fil. Începutul la 7 ore seara.

Poșta redacției.

Dlul E. M. în V. N'am primit nici un răspuns dela aceia pe cari i-am fost rugat să ne informeze în chestia amintită.

Cărți și reviste.

Carte de cetire pentru elevii și elevele clasei a patra primare, întocmită după principiile și îndrumările noului plan ministerial, de *Nicolae Sulica* profesor, cu concursul mai multor învățători. Cu număroase ilustrațiuni. Editura librăriei Ciurcu. Prețul 90 bani exemplarul.

Anuarul XIII al Societății pentru fond de teatru român pe 1908—1909. Brașov, 1910, tip. A. Murășanu. Prețul 2 cor. Un volum de 123 pp. Conține în partea literară: Discursul prezidentului Dr. Ioan Miha, rostit în adunarea din Alba-Iulia; conferența despre Al. Mocioni făcută de Dr. Valeriu Braniște și o recenziune de A. P. Bănuț asupra pieselor originale „În străini” și „Moise Păcurariu”. În partea relativă la administrație se găsesc rapoarte și un regulament pentru afacerile comitetelor filiale. În sfârșit anuarul arată cu numele: comitetele filiale, membrii societății și orașele unde s'au ținut adunările generale începând cu 1870 până în 1909.

Nr. 344/1910.

(310) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de protopresbiter al cercului Săliște, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în ziarul „Telegraful Român”.

Dotățiunea împreună cu acest post o formează:

a) Venitele din parohia centrală Săliște, fasonată în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

b) Dotățiunea protopresbiterală statorită prin concluzul sinodului arhidiecezan din 1900 Nr. 116, întregit prin concluzul aceluiaș sinod Nr. 74 din 1907.

c) Relut de cancelarie din fondul protopresbiteral: 200 coroane.

Ceice doresc a ocupa acest post, își vor înainta cererile lor instruite conform regulamentului, în termenul indicat la Prea Ven. Consistoriu arhidiecezan.

Din ședința comitetului protopresbiteral al cercului Săliște, ținută la 21 Iunie 1910.

Dr. Ioan Lupaș
prot. adm.

Nr. 296—1910 prot.

[307] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala noastră confesională din Gușterița se publică prin această concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental 1000 cor., din cari 500 cor. din repartitie dela popor, 100 cor. dela comuna politică, 350 cor. ajutor dela stat și lemnele necesare compute în 50 cor. la salar.

2. Cvinvenalele legale dela stat.

3. Cvarțir în natură, asemenea și grădina eventual 20 cor.

Dela învățătorul ales se cere a cânta cu copii în biserică la sfânta liturgie.

Candidații au a-și înainta cererile concursuale în termenul deschis subsemnatului oficiu înzestrate cu documentele recerute, iar pentru a se face cunoscuți poporului se vor prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în biserică spre a-și arăta aptitudinile în cântări.

Sibiu, 9 August 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

Nr. 640/910

[308] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului al IV-lea de învățător la școala noastră confesională din Zernești, prin această se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post învățătoresc sunt:

1. Salar fundamental 1000 cor., relut de curățir și grădina conform legii.

Adaosele cuinvenale se vor socoti numai dela ocuparea definitivă a acestui post.

Concurenții vor avea să dovedească, că au calificațiunea prescrișă de lege, au absolvat cel puțin patru clase medii, cursurile preparandiale și au obținut diploma de învățător pentru școlile noastre populare, că au calificațiunea muzicală necesară, pentru instruirea și conducerea unui cor bisericesc.

Învățătorul ales este dator să formeze cu elevii școlii cor și să cânte cu el la biserică, iar când corul nu ar cânta să ducă singur o strană în Dumineci și sârbători fără altă remunerațiune.

Concurenții au a-și înainta cererile concursuale înzestrate cu documentele recerute în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral având a se prezenta în una din Dumineci sau sârbători în biserică spre a se face cunoscuți poporului și a-și arăta dexteritatea în cântările bisericești.

Concursurile întrate după termen, precum și acelea din cari lipsește vre-un document recerut de regulament nu se vor lua în considerare.

Zernești, în 4 August 1910.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al tractului Bran în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioan Hamsea
protopop.

Licitațiune.

Comuna bisericească Vulcan, protopopiatul Branului pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Venerat. Consist. Arhidiecezan dă în întreprindere prin licitație publică pictarea bisericeii. Licitația se va ține în 15/28 August a.c. în edificiul școlar din loc.

Prețul de strigare este 2000 cor.

Materialul cel dă comuna este, peat, cărămidă, țigla, nășipul, apa.

Cei ce doresc a lua parte la licitație au a depune vadiu de 5% din suma de strigare.

Planul și preliminarul se pot vedea la Oficiul parohial din Vulcan.

Comitetul își rezervă dreptul de a alege dintre licitanți pe cel ce oferă mai multă încredere.

Vulcan, în 2 August 1910.

Ioan Debu
paroh.

(304) 1—1

Nr. 531/1910.

(302) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confes. gr. or. rom. din Balșa protopopiatul Geoagiuului, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar 1000 cor. și anume 600 cor. dela comuna bisericească, iar 400 cor. și cuinvenalele legale se cer dela stat;

2. Curățir în edificiul școlii;

3. Grădina și lemne în natură.

Învățătorul ales va avea să instruiască și în școala de repetiție și să conducă pe copii la biserică unde să cânte cu ei la sf. liturgie.

Cei cu cunoștințe muzicale vor fi preferiți.

Cererile de concurs, instruite cu documentele cerute de regulamentul nostru școlar, să se înainteze subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschis. Înainte de alegere concurenții au a se prezenta în comună spre a-și arăta dexteritatea în cântări și a se face cunoscuți poporului.

Geoagiu-Alygy, 6/19 August 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. rom. al tractului Geoagiu în conțelegere cu comitetul parohial din Balșa.

Ioan Popovici
protopop.

Nr. 316/1910 of. prot.

(303) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătorești dela școlile elementare confesionale gr. or. române din comunele mai jos numite prin această se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Chinești**, cu salar de 600 cor. dela biserică, curățir, lemne de foc și relut de grădina.

2. **Curtuiș**, cu salar de 1000 cor., din cari 280 cor. dela biserică și 720 cor. dela stat, lemne de foc curățir și relut de grădina.

3. **Negrilești**, cu salar de 600 cor., din cari 300 cor. dela biserică și 300 cor. dela stat, curățir, lemne de foc și grădina.

4. **Muncel** cu filia **Fălcuș**, cu salar de 600 cor., din cari 242 cor. dela biserică și 358 cor. dela stat, curățir, lemne de foc și relut de grădina.

Învățătorul e ambulant.

La școlile de sub 1, 3 și 4 rugările pentru întregirea salariilor cu ajutor de stat la mărirea prescrișă de articolul de lege XXVII. 1907 sunt înaintate deja la locul competent și în caz de rezolvire favorabilă învățătorii aleși vor beneficia de acea întregire.

Învățătorii aleși sunt datori a plăti taxele statorite la fondurile tractuale, a prevedea instrucția și în școala de repetiție și a propune și religiuina în școala de toate zilele și în cea de repetiție, — a conduce școlarii la biserică în toate Duminecile și sârbătorile și a cânta cu ei la sfânta liturgie.

Doritorii, de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au a-și înainta rugările, instruite conform normelor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis, menționat mai sus, și a se prezenta în vre-o Duminică ori sârbătoare în parohie, spre a face cunoștință cu poporul.

Se notează, că în acest tract nu sunt concurenți.

Deș, 2 August, 1910.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deș în conțelegere cu comitetele parohiale.

Teodor Herman
protopresbiter.

Nr. 402/1910.

(306) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în comuna **Răstoșnea-Poleți**, parohie de clasa a II-a, devenită vacantă prin abdicarea acolo fostului administrator parohial Nicolae Nașcu (ordinațiunea cons. dto 13 Iuliu a. c. Nr. 7966 Bis), — și întregirea parohiei de clasa a III-a **Mureș-Cueșd**, devenită vacantă prin abdicarea parohului Galacteon Șagău, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat a venitelor preoțești.

Petenții să-și trimită suplicile concursuale, instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral subscris în termenul deschis, având, cu provocare la dispozițiunile din §-ul 33 al „Regulamentului pentru parohii” a se prezenta în vre-o Duminică ori sârbătoare înaintea alegătorilor, la biserică, spre a cânta, respective a cuvânta și celebra.

Mureș-Cueșd, 5/18 August 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Reghin.

Galacteon Șagău
protopresbiter.

Nr. 72/1910.

(295) 1—3

Concurs.

Pentru postul de învățător la școala noastră confesională din comuna **Băița** se eserie concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Salarul împreunat cu acest post este de 1000 cor. — și anume 800 coroane dela comuna bisericească din următoarele:

Dela biserică 264 cor., dela comuna politică 136 cor., din repartitie 400 cor., dela Ven. Consistoriu event. dela stat 200 cor., lemne de foc 64 cor., venitele dela Bobotează și înmor. 30 cor., total 1094 cor.

Cuinvenalele se socotesc numai după 5 ani de serviciu neîntrerupt la această școală.

Dela învățătorul se recere să instruiască copii în religie și să țină școala de repetiție.

Să conducă copii în toată Dumineca și sârbători la biserică și să cânte cu ei la sf. liturgie.

(Ceice vor și conduce corul de băeți și adulți vor fi preferiți). Ar fi de dorit ca alesul să se priceapă și la muzica instrumentală pentru conducerea corului.

Dela competent să recere a să prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare la biserică spre a cânta și a se face cunoscut poporului.

Rugările sunt a să trimită Prea On. oficiu protopresbiteral în Brad, instruite conform legii.

Din ședința comitetului parohial ținută la 25 Iulie 1910.

George Drăgan

prezident-paroh.

Nicolae Popica

notar.

Nr. 505/1910.

Vidi:

Vasiliu Dămian
protopresbiter.

Nr. 517/1910.

(287) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătorești din comunele mai jos înșirate, tractul Mercurei, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Apoldul inferior**, pentru postul al 4-lea: salar 1000 cor., și anume 600 cor. dela biserică și din 5% repartitie după da rea directă și 400 cor. întregire dela stat; relut de curățir 60 cor. Cei cu cunoștințe muzicale vor fi preferiți.

2. **Gârbova**, pentru postul al 2-lea de nou înființat: salar dela biserică 100 cor.; iar 900 cor. se vor cere dela stat. — Învățătorul va fi dator să țină Dumineca și sârbătoarea o strană, și ceice pot forma cor cu băeții de școală vor fi preferiți.

3. **Beșinău**, cu salar de 600 cor. dela parohie, iar 400 cor. se va cere dela stat.

Cvarțir în natură.

Cvinvenalele li se socotesc numai după 5 ani serviți fără întrerupere în respectiva comună.

Concurenții au să-și înainteze cererile cu documentele de lipsă subsemnatului oficiu și să se prezenteze în vre-o Duminică ori sârbătoare în biserică pentru a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Mercurea, 27 Iuliu 1910.

Oficiul protopopesc gr. or. al Mercurei în conțelegere cu comitetele parohiale.

Avr. S. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 26/1910.

[291] 2—3

Concurs.

În conformitate cu ordinul Ven. Consistor de sub Nr. 8238 B.s. din a. c. se publică concurs, pentru ocuparea postului de capelan temporal în comuna bisericească de clasa I **Albac** în protopresbiteratul Câmpenilor cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele sunt jumătate din venitele stolare și din eventualul ajutor dela stat pentru capelan.

Doritorii de a ocupa acest post să-și trimită cererile lor concursuale cu documentele recerute la subscrisul oficiu și să se prezenteze în comuna bisericească înainte de alegere spre orientare și cunoaștere.

Câmpeni, 29 Iuliu 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Romul Furdul
protopop.

Aviz!

Numai acela e Săpun Schicht
veritabil, care poartă numele

Schicht.

și marca căprioarei.

(190 b) 3—5

Dela **Librăria arhidiecezană** se poate procura:

Ivela, **Cântecul Vetrei luminoase**. Pentru voce și pian. Se vinde în favorul asilului pentru orbi „*Vatra luminoasă*” înființat de M. Sa Regina Elisaveta a României.

Prețul 2 coroane, plus porto 30 bani.

Aviz!

Intr-o bună familie germană se primesc doi copii în cost. Deslușiri: **Jungenwaldstrasse Nr. 2, et. I.**

(309) 1—3

O domnișoară de român

lângă 3 fete mici în România, la familie de profesor, se caută. Condițiuni: se știe bine românește și nemțește. A se adresa la administrația ziarului.

(301) 1—3

Doi băeți

se primesc în cost și curățir cinstit cu preț moderat.

Str. Rosmarin 6.

(296) 3—3

Medic român în Karlsbad.

Dr. Enea Nicola

dela facultatea din Viena

dă consultațiuni în Karlsbad,
casa „Billroth” lângă Sprudel.

(387) 54—